

ZAŁOŻENIA
PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH
ORAZ O ZMIANIE NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW

I. Cel projektowanej regulacji.

Projektowana regulacja dotyczy zmian w następujących aktach prawnych:

- 1) ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o świadczeniach rodzinnych”;
- 2) ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 i 1448), zwanej dalej „ustawą – Prawo o ruchu drogowym”;
- 3) ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych”;
- 4) ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 poz. 182, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”;
- 5) ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 i 1548), zwanej dalej „ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów”.

Proponowane rozwiązania mają na celu z informatyzowanie i integrację działań w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, pomocy społecznej oraz systemu EKSMOoN. Utworzenie elektronicznej platformy usługowej umożliwi m.in. załatwienie sprawy przez obywatela w urzędzie przez Internet (złożenie wniosku, oświadczeń, zaświadczeń), jak również dokonanie skutecznego doręczenia obywatelowi pism przez organ (np. decyzja w postaci elektronicznej). Cyfryzacja umożliwi również pozyskiwanie informacji niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w formie elektronicznej bezpośrednio na poziomie organ – organ. Powyższe ma na celu również likwidację barier administracyjnych w stosunku do obywateli, polegającą na zwolnieniu ich z konieczności pozyskiwania od różnych organów szeregu zaświadczeń i informacji, a także zmniejszenie

biurokracji w stosunku do instytucji publicznych, a co za tym idzie również zmniejszenie kosztów związanych z realizacją zadań publicznych.

Zmiany mają więc na celu usprawnienie procesu wnioskowania, ustalania i przyznawania świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej przez modyfikacje w zakresie działań wykonywanych przez organy uczestniczące w procesie przyznawania tych świadczeń. Zmiany umożliwią również podniesienie jakości działań wykonywanych przez organy uczestniczące w procesie orzekania o niepełnosprawności.

II. Zakres przewidywanej regulacji i zasadnicze kwestie wymagające uregulowania.

1. Zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Projektowane rozwiązania polegają na:

- 1) umożliwieniu korzystania z danych gromadzonych w rejestrach utworzonych przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i przetwarzania tych danych (są to rejestry utrzymywane w aplikacjach dziedzicznych) przez organy publiczne realizujące ustawę o świadczeniach rodzinnych, ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawę o pomocy społecznej oraz o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (są to m.in. wójt, burmistrz, prezydent miasta, marszałek województwa, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, powiatowe i wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności), z uwagi na potrzebę m.in. weryfikacji danych beneficjentów ubiegających się i pobierających świadczenia. Zakres tych danych został określony w obowiązujących aktualnie przepisach ustawy o świadczeniach rodzinnych w art. 23 ust. 8 oraz w art. 15 ust. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Dotychczas dostęp do przedmiotowych rejestrów miał jedynie minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego i minister właściwy ds. rodziny. Organy właściwe i samorządy województw będą mogły przetwarzać informacje również z obszaru świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, pomocy społecznej oraz systemu EKSMOoN (Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności) m.in. w celu

weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia rodzinne lub odpowiednio o świadczenia z funduszu alimentacyjnego czy pomocy społecznej oraz członków ich rodzin w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z przedmiotowych ustaw. Zaproponowana zmiana pozwoli na pozyskiwanie określonych informacji, również w przypadkach wątpliwości co do informacji uzyskanych poprzez składane przez osoby oświadczenia, umożliwi pozyskanie informacji w celu potwierdzenia danych osób ubiegających się i pobierających świadczenia, przez co usprawni m.in. proces dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz pozwoli na udaremnienie prób wyłudzenia przedmiotowych świadczeń. Wymiana informacji pomiędzy rejestrami będzie następowała za pomocą utworzonej platformy integracyjnej służącej do wymiany tych informacji;

- 2) z informatyzowaniu działań w zakresie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Proponuje się, aby obywatel mógł załatwić sprawę w urzędzie przez Internet (złożenie wniosku i oświadczenia będzie możliwe w ramach działania platformy informacyjno-usługowej). Stworzona zostanie możliwość złożenia wszystkich dokumentów, dla których istnieje możliwość elektronicznej komunikacji między systemami i których uwierzytelnienie jest możliwe na poziomie osoby je wysyłającej, w formie elektronicznej. Procedura ta w części przypadków, polegająca na złożeniu wniosku, a następnie uzyskaniu przez organ niezbędnych informacji (zaświadczeń, oświadczeń i innych dokumentów) oraz wydaniu i dostarczeniu stronie decyzji, będzie w pełni z informatyzowana i w całości będzie mogła odbywać się w formie elektronicznej (dotyczy to m.in. postępowania w zakresie świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności, np. zasiłków pielęgnacyjnych oraz świadczeń pielęgnacyjnych). Po wprowadzeniu proponowanych zmian cały proces ubiegania się o świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego byłby możliwy do zrealizowania m.in. za pośrednictwem platformy informacyjno-usługowej. Rozwiązanie takie będzie stanowiło dodatkową formę składania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz skutecznego doręczania pism przez organ właściwy. Proponuje się, aby dokumenty składane przez osoby ubiegające się o świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego mogły być uwierzytelnione za pomocą bezpiecznego podpisu elektronicznego, profilu zaufanego ePUAP lub specjalnej procedury umożliwiającej identyfikację poprzez

dane personalne identyfikujące wnioskodawcę, numer ostatniej decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz numer PESEL członka rodziny.

Stworzenie dodatkowej, w stosunku do bezpiecznego podpisu kwalifikowanego lub profilu zaufanego ePUAP, możliwości uwierzytelnienia wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego za pomocą tzw. „podpisu resortowego”, tj. w oparciu o dane personalne i numer ostatniej decyzji w sprawach świadczeń jest swego rodzaju odpowiednikiem funkcjonującego już od kilku lat (i coraz bardziej popularnego – ok. 5 mln podatników) mechanizmu uwierzytelnienia stosownymi danymi formularzy deklaracji podatkowych PIT przesyłanych za pośrednictwem aplikacji e-Deklaracje;

3) pozyskiwaniu informacji niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w formie elektronicznej bezpośrednio na poziomie organ – organ i zwolnieniu jednocześnie z takiego obowiązku beneficjentów. Organ właściwy i samorząd województwa realizujący świadczenia rodzinne lub świadczenia z funduszu alimentacyjnego będzie zobowiązany samodzielnie, w zależności od możliwości, w formie papierowej lub elektronicznej, pozyskać dane od innych organów realizujących zadania publiczne w zakresie m.in. sytuacji dochodowej, niepełnosprawności, składek na ubezpieczenie zdrowotne, a także dane, które będą organowi znane z urzędu, m.in. te zgromadzone w systemie Replika PESEL. Projektowane zmiany mają więc na celu likwidację barier administracyjnych w stosunku do obywateli, polegającą na zwolnieniu ich z konieczności pozyskiwania od różnych organów szeregu zaświadczeń i informacji, a następnie przedstawiania ich organowi właściwemu lub samorządowi województwa. W ramach tego procesu wnioskodawca miałby możliwość oświadczenia o niektórych okolicznościach mających wpływ na prawo do świadczenia, natomiast pozostałe niezbędne informacje byłyby pobierane bezpośrednio z systemów zewnętrznych gestorów tych danych. Proponowane rozwiązanie pozwoli również na zmniejszenie obciążeń pracy instytucji publicznych ponieważ zwolni je z konieczności wystawiania stosownych zaświadczeń potrzebnych w trakcie ubiegania się o świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Mając na uwadze powyższe proponuje się aby w sprawach o świadczenia rodzinne organ właściwy lub

marszałek prowadzący postępowanie w sprawie uzyskiwał we własnym zakresie w drodze pisemnej lub elektronicznej wymiany zaświadczeń lub informacji odpowiednio z organami podatkowymi, organami emerytalno-rentowymi, a także z rejestrów publicznych:

- 1) zaświadczenia lub informacje o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c i 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.), każdego członka rodziny, wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierające informacje o wysokości:
  - a) dochodu,
  - b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu,
  - c) należnego podatku;
- 2) informację o wieku dziecka;
- 3) zaświadczenia lub informacje o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, w tym informacje o wysokości składek od poszczególnych płatników i okresach opłacania przez nich składek;
- 4) zaświadczenia lub informacje o zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych;
- 5) informację o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem, wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, obejmującą dane dotyczące:
  - a) daty i rodzaju wydanego orzeczenia,
  - b) wskazań, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
  - c) daty powstania niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności,
  - d) daty złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności,
  - e) okresu, na jaki zostało wydane orzeczenie.

Jednocześnie, z uwagi na fakt, że System EKSMOoN zawierający dane dotyczące legitymowania się odpowiednim orzeczeniem, wydanym na podstawie przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, nie obejmuje wszystkich orzeczeń, które są niezbędne do przyznania świadczeń rodzinnych

i świadczeń z funduszu alimentacyjnego istnieć będzie konieczność zapewnienia organom właściwym i samorządom województw możliwości żądania takiego orzeczenia od beneficjenta, pomimo że docelowo obowiązek pozyskania takich informacji spoczywać będzie na organie właściwym lub samorządzie województwa bez konieczności angażowania w ten proces osoby ubiegającej się. System EKSMOoN powstał bowiem z dniem 1 stycznia 2007 r. i posiada w swym zasobie jedynie orzeczenia wydane po tej dacie. Pozostałych orzeczeń, wydanych wcześniej, organ właściwy oraz samorząd województwa nie będzie w stanie pozyskać w drodze elektronicznej wymiany informacji z organem wydającym te orzeczenia.

Projektowane regulacje mają umożliwić funkcjonowanie produktów projektu „Empatia – Platforma komunikacyjna obszaru Zabezpieczenia Społecznego”, takich jak np.: platforma informacyjno-usługowa (PIU) – za pomocą której udostępniane będą usługi wymiany informacji zarówno użytkownikom zewnętrznym, jak i wewnętrznym, co umożliwi m.in. wymianę informacji pomiędzy obywatelami a pracownikami realizującymi zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz pomocy społecznej, w tym składanie wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Portal informacyjno-usługowy jako miejsce w przestrzeni Internetu w sposób jednorodny i uniwersalny pod kątem informacyjnym, merytorycznym i funkcjonalnym ma na celu zaspokojenie potrzeb beneficjentów obszaru zabezpieczenia społecznego i rodziny realizowane poprzez Internet.

2. Zmiany w ustawie – Prawo o ruchu drogowym.

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 5 ust. 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, organ właściwy dłużnika jest zobowiązany w momencie, gdy decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, skierować do starosty wniosek o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego. W konsekwencji, organ właściwy dłużnika, nie mając możliwości sprawdzenia, czy konkretny dłużnik alimentacyjny posiada prawo jazdy, kieruje wniosek do starosty również w przypadku, gdy dłużnik nie ma uprawnienia do kierowania pojazdami. Z tego względu, niezbędne jest upoważnienie organu właściwego dłużnika alimentacyjnego, tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego do nieodpłatnego dostępu do danych zgromadzonych w centralnej ewidencji kierowców (bazy danych gromadzącej dane i informacje o osobach posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami, jak również

o osobach nieposiadających uprawnień, w stosunku, do których orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów) w celu pozyskania informacji, czy dłużnik posiada uprawnienie do kierowania pojazdami. Pozyskiwanie informacji następowaloby w trybie udostępniania danych za pomocą urządzeń teletransmisji danych. . Proponowane rozwiązanie pozwoli na weryfikację przedmiotowego uprawnienia przez organ właściwy dłużnika oraz uniknięcie podejmowania dalszych, zbędnych działań zarówno przez ten organ, jak i starostę.

3. Zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Przewiduje się następujące zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- 1) umożliwienie zespołom orzekającym pozyskiwania od innych podmiotów informacji na temat sytuacji społecznej, zawodowej i rodzinnej osób ubiegających się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, w zakresie w jakim jest to niezbędne do ustalenia statusu osoby wnioskującej jako osoby niepełnosprawnej. Informacja na temat sytuacji społecznej i zawodowej osób ubiegających się o wydanie orzeczenia będzie obejmować informacje i dane gromadzone przez publiczne służby zatrudnienia, jednostki pomocy społecznej, jednostki realizujące zadania z zakresu świadczeń rodzinnych oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych i powinna obejmować dane dotyczące m.in.:
  - posiadania orzeczenia o niezdolności do pracy, jego rodzaju i okresu na jaki zostało wydane,
  - prawa do zasiłku rehabilitacyjnego i okresu jego pobierania,
  - kwalifikacji, umiejętności oraz doświadczenia zawodowego,
  - statusu osoby jako bezrobotnej zarejestrowanej w urzędzie pracy i pobierającej świadczenia z tego tytułu,
  - korzystania z instrumentów aktywizujących zawodowo osobę orzekaną na rynku pracy,
  - sytuacji mieszkaniowej osoby orzekanej,
  - sytuacji zdrowotnej osoby orzekanej.

Przedmiotowe informacje pozwolą nie tylko zweryfikować dane wskazywane przez osobę ubiegającą się o wydanie orzeczenia ale również uzupełnią gromadzony materiał dowodowy, co pozwoli właściwie ustalić zakres ograniczeń funkcjonalnych osoby orzekanej niezbędny dla prawidłowego ustalenia statusu osoby orzekanej,

a w dalszej konsekwencji m.in. stopnia niepełnosprawności i związanych z tym wskazań szczegółowo określonych w art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wpłynie to pozytywnie na proces gromadzenia dokumentacji w sprawach wszystkich tych osób ubiegających się o wydanie orzeczenia, które przekazywały innym podmiotom realizującym zadania publiczne informacje o swojej sytuacji społecznej i zawodowej, ponieważ pozwoli dodatkowo zweryfikować sytuację społeczną osób orzekanych;

- 2) umożliwienie gromadzenia w systemie EKSMOoN danych pozyskiwanych przede wszystkim w ramach wywiadów środowiskowych przez właściwe jednostki organizacyjne. Niemniej jednak w celu pogłębienia diagnozy osoby orzekanej i pozyskania dodatkowych informacji o jej sytuacji społecznej, zawodowej i rodzinnej celowe będzie wykorzystanie informacji gromadzonych w związku z ubieganiem się przez osobę orzekaną o wsparcie w ramach świadczeń rodzinnych i pomocy społecznej. Szczególnie cenne mogą okazać się informacje gromadzone w ramach wywiadu środowiskowego. W takiej sytuacji informacje zgromadzone w ramach wywiadu środowiskowego (o ile taki w przypadku wnioskodawcy został sporządzony) powinny zostać przekazane do zespołu orzekającego z każdego z systemów dziedzinowych. Informacje te z systemów dziedzinowych przesyłane byłyby do systemu EKSMOoN, a identyfikatorem osoby, której informacje te dotyczą, byłby nr PESEL tej osoby;
- 3) umożliwienie udostępnienia z systemu EKSMOoN podmiotom realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wspierania osób uprawnionych do alimentów, informacji niezbędnych do zweryfikowania statusu wnioskodawcy tej pomocy jako osoby niepełnosprawnej wyłącznie w zakresie, w jakim jest to niezbędne do przyznania lub weryfikacji przyznanego świadczenia, ze względu na sensytywny charakter danych dotyczących niepełnosprawności.

4. Zmiany w ustawie o pomocy społecznej.

Konieczność wprowadzenia zmian w ustawie o pomocy społecznej wynika z potrzeby usprawnienia procesu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Propozycje objęte niniejszą regulacją polegają na umożliwieniu korzystania z danych gromadzonych w rejestrach utworzonych przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (są to rejestry utrzymywane w aplikacjach dziedzinowych) przez organy publiczne realizujące ustawę o pomocy społecznej, czyli m.in.

jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Organy właściwe do spraw pomocy społecznej będą mogły przetwarzać informacje z obszaru świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz systemu EKSMOoN w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej oraz członków ich rodzin w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Wymiana informacji pomiędzy rejestrami będzie następowała za pomocą utworzonej platformy integracyjnej służącej do wymiany tych informacji.

Proponuje się, aby tworzony przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego rejestr centralny obejmował dane dotyczące jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a także dane dotyczące osób i rodzin, ubiegających się lub korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, oraz form udzielonej pomocy społecznej, gromadzone przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej na podstawie przepisów ustawy.

Dane zbierane w rejestrze dotyczyłyby:

- 1) osób ubiegających się lub korzystających ze świadczeń:
  - a) imię i nazwisko,
  - b) datę urodzenia,
  - c) adres zamieszkania lub pobytu lub zameldowania na pobyt stały,
  - d) miejsce zamieszkania lub pobytu,
  - e) numer ewidencyjny PESEL,
  - f) numer dokumentu potwierdzającego tożsamość,
  - g) stan cywilny,
  - h) obywatelstwo,
  - i) stopień pokrewieństwa z członkami rodziny,
  - j) rodzaj szkoły lub szkoły wyższej do której uczęszcza osoba,
  - k) wykształcenie, wykonywany zawód, miejsce pracy, sytuacja zawodowa,
  - l) informacja o nałogach i uzależnieniach,
  - m) liczba, rodzaj, wysokość świadczeń o charakterze pieniężnym,
  - n) liczba, rodzaj, zakres, wartość i miejsca przyznanych usług i świadczeń o charakterze niepieniężnym,
  - o) płeć,
  - p) dochody,
  - q) majątek,
  - r) sytuacja mieszkaniowa,

- s) skazań, orzeczeń o ukaraniu, tymczasowym aresztowaniu, odbywaniu kary pozbawienia wolności, odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego,
  - t) orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności,
  - u) orzeczeń o niezdolności do pracy,
- 2) miejsca złożenia wniosku o świadczenie,
  - 3) miejscu otrzymania świadczenia,
  - 4) daty złożenia wniosku o przyznanie świadczenia,
  - 5) daty wydania decyzji w sprawie świadczenia.

Powyższe zmiany będą polegały na doprecyzowaniu celu, w jakim gromadzone będą dane w ramach rejestru centralnego. W związku z tym planuje się dodanie wskazania, że w przypadku ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dane z rejestru mogą być przetwarzane w celu monitorowania realizacji ustawy o pomocy społecznej. Ponadto przewiduje się dodanie nowego przepisu, który umożliwi korzystanie z danych zgromadzonych w centralnej bazie przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (np. ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie) prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego w celu weryfikacji danych dotyczących osób i rodzin ubiegających się lub pobierających świadczenia z pomocy społecznej.

Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 100 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, w postępowaniu w sprawie świadczeń z pomocy społecznej należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych. W szczególności nie należy podawać do wiadomości publicznej nazwisk osób korzystających z pomocy społecznej oraz rodzaju i zakresu przyznanego świadczenia. W zakresie zaś niezbędnym do przyznawania i udzielania świadczeń z pomocy społecznej można przetwarzać dane osób ubiegających się i korzystających z tych świadczeń dotyczące: pochodzenia etnicznego, stanu zdrowia, nałogów, skazań, orzeczeń o ukaraniu, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.

W tym miejscu uzasadnione jest dodanie nowego przepisu określającego zakres informacji o świadczeniobiorcach pomocy społecznej, jakie mogą być udostępniane w postępowaniach prowadzonych przez Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności. Zakres ten ograniczałyby się do informacji o sytuacji zdrowotnej i mieszkaniowej osoby niepełnosprawnej lub osoby ubiegającej się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym w postępowaniu w sprawie przyznania świadczeń z pomocy społecznej pracownik socjalny korzysta z uprawnienia, jakim jest możliwość wystąpienia do organów państwowych i innych instytucji z wnioskiem o udzielenie informacji. Zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej sądy, organy i jednostki organizacyjne są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, udostępnić lub udzielić na wniosek pracownika socjalnego odpowiednich informacji, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia o przyznaniu lub wysokości świadczeń z pomocy społecznej. Zgodnie zaś z ust. 2 udostępnienie informacji gromadzonych przez publiczne służby zatrudnienia, które mają znaczenie dla rozstrzygnięcia o przyznaniu lub wysokości świadczeń z pomocy społecznej odbywa się na zasadach określonych w art. 4 ust. 6 i art. 33 ust. 6-9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.).

W związku ze zmianami jakie nastąpiły w 2011 r. w ustawie o pomocy społecznej polegającymi na częściowym zastąpieniu w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej zaświadczeń na oświadczenia osób ubiegających się o świadczenia, zachodzi konieczność zweryfikowania zakresu podmiotów, od których pomoc społeczna może pozyskiwać informacje niezbędne w celu ustalenia uprawnienia do świadczeń.

Zmiana polegałaby na rozszerzeniu podmiotów, od których można pozyskiwać niezbędne informacje o jednostki sektora finansów publicznych, Policję, kuratorów sądowych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe, pracodawców, podmioty wykonujące działalność leczniczą, przedszkola, szkoły i pozostałe placówki uregulowane w ustawie o systemie oświaty, publiczne i niepubliczne szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy. Zaproponowana zmiana da możliwość pozyskiwania określonych informacji również w przypadkach wątpliwości co do informacji uzyskanych poprzez składane przez osoby oświadczenia.

Ponadto proponuje się doprecyzowanie celu pozyskiwania informacji o przypadki związane z ustalaniem wysokości odpłatności, wysokości świadczeń z pomocy społecznej, a także weryfikacji uprawnienia i wysokości świadczeń i odpłatności w pomocy społecznej. Jednocześnie uzasadnione byłoby umożliwienie jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej korzystania z danych gromadzonych w rejestrach utworzonych przez ministra właściwego do spraw rodziny oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego

z obszaru świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz systemu EKSMOoN w celu weryfikacji danych dotyczących osób ubiegających się lub pobierających świadczenia z pomocy społecznej.

Zaproponowane zmiany mają na celu usprawnienie sposobu pozyskiwania danych niezbędnych do ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej oraz ich weryfikacji. Zmiany powinny przyczynić się do skrócenia procesu wymiany niezbędnych informacji, a co za tym idzie do skrócenia prowadzonych postępowań w sprawach przyznania świadczeń z pomocy społecznej oraz ich weryfikacji. Ponadto zmiany powinny przyczynić się do zmniejszenia ilości przypadków wyłudzeń świadczeń z pomocy społecznej w przypadkach, w których osoby składają fałszywe oświadczenia lub próbują uzyskać świadczenia z pomocy społecznej w kilku miejscach w tym samym czasie.

Jednocześnie proponuje się aby sporządzenie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie przewidziane w zadaniach gminy, powiatu oraz samorządu województwa następowało jedynie w postaci elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, a nie tak jak do tej pory również w wersji papierowej. Rozwiązanie to przyspieszy proces zbierania sprawozdań, spowoduje ograniczenie kosztów wydruku oraz przesłania wersji papierowej każdego sprawozdania z każdej jednostki do wydziałów polityki społecznej, a następnie do Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Przewidywany termin wejścia w życie: I półrocze 2014 r.

III. Konsultacje społeczne.

Projekt założeń został przesłany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) Forum Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych;
- 4) Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Konfederacją Lewiatan;
- 6) Związkiem Rzemiosła Polskiego;
- 7) Business Centre Club;
- 8) Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych;

9) Stowarzyszeniem Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM z siedzibą w Łodzi.

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 11a uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).